

Kulturutredningen 2014

v/Erik Henningsen
Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Dato: 29.03.2012

Vår ref: åos/68/2012

Deres ref:

Innspill til Kulturutredningen 2014

Vi vil særlig legge vekt på betydningen av en god infrastruktur på scenekunstheltet, for å sikre barn og unge over hele landet et profesjonelt, mangfoldig og godt tilbud av scenekunst. En infrastruktur Scenekunstbruket i samarbeid med fylker og scenekunstmiljøet har bygd opp siden midten av nitti-tallet og frem til i dag, hvor også innføringen av Den kulturelle skolesekken er en viktig og avgjørende faktor. Det er bygget opp et formidlingssystem som er demokratisk, ubyråkratisk og transparent. Aldri før har så mange barn og unge fått et profesjonelt scenekunsttilbud som i dag.

Viktigste endringer i kulturpolitikken etter 2005 på scenekunstheltet

For Scenekunstbruket og scenekunstformidlingen i Norge har Den kulturelle skolesekken betydd mye. Det er skapt et stort arbeidsmarked for kunstnere, og mange scenekunstproduksjoner, som ellers tidligere kanskje ble spilt gjennomsnittlig 10 ganger, har nå blitt spredd til alle deler av landet og dermed nådd mange flere.

Scenekunstbrukets midlene over statsbudsjettet har økt, og spesielt i perioden fra 2008 (kr 3.102.000,-) til 2010 (kr 12.772.000,-). En økningen på kr 9.670.000,-. Det er imidlertid viktig å vite at kr 6.600.000,- av denne økningen er utfasing av Spillemidler fra Norsk Tipping vi tidligere mottok tilknyttet Den kulturelle skolesekken, som ble innfaset i vår statstøtte, samt at vi overtok forvaltningen av produksjonsmidler for scenekunst i DKS på kr 3 mill fra Norsk kulturråd fra 2009. Den nominelle økningen for Scenekunstbruket i perioden er da kr 3.000.000,- inkl. lønns- og priskompensasjon.

Økningen har gitt tydelige utslag i økt formidling av scenekunst, og vi har gått fra et publikumsantall fra 220 000 i 2005 til 264 000 i 2011. Det er en klar sammenheng mellom økning av midlene og økt tilskuertall. Dette fordi en økning av Scenekunstbrukets midler kanaliseres direkte til innkjøp av scenekunst gjennom vår refusjonsordning.

Scenekunst for barn og unge har fått et større fokus de siste årene, selv om produksjonsmidlene ikke har økt nevneverdig. Dette er også et paradoks, siden det aldri før har vært en så stor etterspørsel etter scenekunst for barn og unge som i dag. Det er med andre ord en god landsdekkende infrastruktur som muliggjør et langt større volum, men ikke midler til å skape nok scenekunst til å dekke dette behovet.

Teaterinstitusjonene i Norge formidler i økende grad innenfor Den kulturelle skolesekken, noe som betyr at tilbudet øker. Scenekunstbruket vil formidle scenekunst også fra teatrene i vårt formidlingsnettverk, og vi har enkelte prøveprosjekt på dette.

I vårt formidlingsnettverk skal det ikke ha noe å si hvem som produserer scenekunsten, bare den holder et kvalitetsmessig godt nivå. Her ligger det ennå et stort uløst potensiale for oss å kunne formidle bl.a. regionteatrenes forestillinger. Viljen fra både oss og teatrene er tilstede, men uten at vi får økte midler til refusjonsordningen, vil dette foreløpig skje i liten grad.

I forholdet mellom scenekunstkompaniene og teatrene, har skillene blitt mindre når det gjelder samarbeid og kunstnerisk virksomhet. Men når det gjelder økonomi, savner vi fortsatt det betydelige løftet som vi mener ligger implisitt i Kulturløftet 1 og 2 til det utenom-institusjonelle scenekunstfeltet – og særskilt med tanke på scenekunst for barn og unge.

Når det gjelder Den kulturelle skolesekken, kan det virke som den er litt glemt av Regjeringen. Det tilføres ikke mer midler i ordningen, selv om den ikke er fullt utbygd. Regjeringen trenger fanesaker, og det er en opplevelse av at de heller oppretter nye ordninger som bl.a. Den kulturelle spaserstokken, Kunst på arbeidsplassen enn å videreutvikle Den kulturelle skolesekken.

Hovedfinansieringen av DKS er Spillemidlene. I 2006 var andelen spillemidler som gikk til DKS på 160 mill kr. I 2011 var den samme andelen på 167 mill. På seks år har denne tildelingen kun steget med 7 mill. Hadde midlene fått den samme lønns- og priskompensasjonen som staten har tildelt kulturinstitusjonene, ville beløpet for 2011 vært 190 mill kr., altså en økning på over 30 mill. Dette begynner å bli et stort problem for formidlingen og infrastrukturen som er bygd opp i DKS. Det meldes allerede om at fylkene/kommunene/skolene må gå ned i sitt kunsttilbud til barn og unge. Dette er noe også kunstnerne får merke, ved at det blir et mindre arbeidsmarked.

Siden Scenekunstbrukets refusjon går til å styrke arrangørleddets økonomiske mulighet til å kjøpe inn scenekunst, vil en styrking av Scenekunstbruket og de andre nasjonale aktørene i DKS bidra til en økt aktivitet, på tross av at Spillemidlene står på stedet hvil. Eksempelvis ga styrkingen av Scenekunstbruket for året 2010 et direkte utslag i at publikumstallene økte med 30.000 det året til hele 270.000 tilskuere. Året etter ble det en liten nedgang, da vi ikke fikk gjennomslag for økt tilskudd.

Dette viser at det med enkle grep kan øke tilbudet betraktelig i ordninger som allerede finnes.

Arbeidsbetingelser i scenekunstfeltet

Det er et stort arbeidsmarked for scenekunstnere som ønsker å spille forestillinger for et yngre publikum og turnere i Norge. Dette er resultatet av formidlingsnettverket vi har bygd opp og innføringen av Den kulturelle skolesekken. Forestillinger som er tatt opp i Scenekunstbrukets repertoar får gjennom kontrakt med oss regulerte priser og arbeidsforhold når de skal ut på turné. Vi har hele tiden hatt god dialog og avtaler med både Norske dansekunstnere og Norsk skuespillerforbund om å følge det til en hver tid gjeldende lønnsregulativ.

I 2012 er det opprettet et forhandlingsutvalg mellom fylkene og de berørte fagforbund for å regulere honorar og arbeidsforhold for alle kunstfelt innenfor Den kulturelle skolesekken.

Turnévirksomhet er krevende. Flere av de mest aktive kompaniene, sliter økonomisk selv om de er etterspurt og turnerer hele året. Spesielt sliter kompaniene med periodene mellom turneene/oppdragene. Det er små muligheter for å 'legge av' midler til driften av virksomheten og midler til nye produksjonen gjennom inntjeningen fra turneene/oppdragene, og det er ofte scenekunstnere må ty til NAV i disse periodene. Dette gir en uforutsigbarhet i kunstnæringer/arbeidsgivere som ønsker å operere under ordnete forhold overfor sine arbeidstakere. Samtidig som det også er lite samfunnsøkonomisk.

Forslag til endringer og utvikling i kulturpolitikken

Oppsummert og avslutningsvis vil jeg peke på noen punkter som vi mener kan tydeliggjøre og utvikle kulturpolitikken fremover.

1. Styrke Den kulturelle skolesekken

Hovedtyngden av midlene til Den kulturelle skolesekken bør fases inn over kulturbudsjettet slik at midlene følger med i utviklingen på lønns- og prisveksten. Det bør fortsatt brukes spillemidler inn i ordningen, men da først og fremst på utviklingstiltak. I tillegg bør de nasjonale aktørene for hvert av kunstfeltene i DKS styrkes for å bidra til mer kunst til alle deler av landet for et yngre publikum.

I tillegg bør DKS sentralt få en tydelig rolle for å kunne synliggjøre arbeidet som gjøres i større grad. I dag er DKS-sekretariatet plassert under Kulturrådet, og det er trolig et riktig sted å være, men vi er allikevel bekymret for at en så omfattende ordning – økonomisk og aktivitetmessig – blir 'gjemt' bort på et kontor i stedet for å være et tydelig, samlende flaggskip for kunst for barn og unge nasjonalt og internasjonalt.

2. Produksjonsmidler til scenekunst for barn og unge

Scenekunstbruket forvalter 3 mill i vår støtteordning 'Spenn.no' som skal gå til nye produksjoner for scenekunst til barn og unge. I tillegg er det midler gjennom ulike støtteordninger i Kulturrådet. I forhold til at det er over 800 000 barn og unge i DKS som skal ha tilgang til scenekunst hvert år, så er det dessverre altfor lite midler. Det er viktig at det sendes ut et tydelig signal om at vi ønsker mer scenekunst for barn og unge ved at bevilgningen økes.

3. Styrke infrastrukturen for hele scenekunstheltet

Scenekunstinstitusjonene er viktige bidragsytere i det å skulle nå målet om at alle barn og unge skal få oppleve kunst og kultur av høy kvalitet. Sammen med scenekunstkompaniene utgjør de et mangfoldig tilbud. Scenekunstbruket ønsker å ha muligheten til, på samme måte som vi gjør med scenekunstkompaniene, å formidle forestillinger fra institusjonsfeltet gjennom vårt nettverk. Interessen og ønskene fra alle parter er stor, og noe er allerede i gang. Vi ønsker å tilby at vår refusjonsordning også skal kunne gjelde institusjoner som ønsker å turnere utenfor sitt ansvarsområdet. Den eneste hindringen for dette i dag er økonomien. Formidlingsnettverket ligger klart for å ta i mot, arrangørene ønsker et bredere

tilbud og institusjonene ønsker et lengere liv for deres produksjoner. Viktig å se sammenhengen mellom produksjon og formidling. Det er god samfunnsøkonomi!

4. Gjøre Kulturrådets støtteordninger mer åpne og fleksible

Scenekunstheltet i Norge oppleves i mindre grad enn tidligere delt mellom det frie feltet og institusjonene. Flere av de statstøttede scenekunstinstitusjonene baserer sin virksomhet på scenekunstkompanienes virksomhet, deriblant Dansens hus, Black Box Teater, BIT Teatergarsajen, Teaterhuset Avant Garden og Scenekunstbruket. Det er etter vår mening viktig at Kulturrådet bygger opp under utviklingen med økt samarbeid mellom det institusjonelle og ikke-institusjonelle. I dag er mange av institusjonene og organisasjonene, deriblant Scenekunstbruket, i hovedsak avskåret fra å søke om midler til nye prosjekt og tiltak som kan bidra til utvikling av feltet både innenfor og utenfor institusjoner. Her mener vi det bør løses opp mer ift. hvem som kan søke for å gi en større flyt og utveksling over hele scenekunstheltet.

Avslutningsvis

Det er gjennom flere år skapt ordninger og tiltak for å løse politiske målsetninger innenfor kunst- og kulturfeltet, hvor Den kulturelle skolesekken for oss anses som den viktigste i forhold til barn og unge. Og på scenekunstheltet har Scenekunstbruket blitt den største formidlingsaktøren i Norge på feltet, med et fortsatt stort utviklingspotensiale.

I disse ordningene ligger det en klar demokratiseringstanke bak, hvor alt ligger til rette for at alle skal ha en unik mulighet til å oppleve og erfare profesjonell kunst uavhengig av bosted, ressurser, bakgrunn og økonomi.

Ber derfor om at utredningen spesielt tar for seg formidlingsmodellen Scenekunstbruket er bygd opp på, og Den kulturelle skolesekken som et verktøy for å videreutvikle infrastrukturen sammen med et kvalitetsmessig godt kunst- og kulturinnhold.

Lykke til videre med utredningen, og vi stiller oss gjerne til rådighet hvis det er ønske om mer utdyping og innspill til deres arbeid.

Med vennlig hilsen

Norsk scenekunstbruk

Ådne Sekkelsten
daglig leder